

ЛИТЕРАТУРЕНЪ

Периферия

Брой 7

СЕДМИЧНИКЪ ЗА КРИТИКА

Год. I

Редакторъ: З. П. Търнинъ

СОФИЯ, 5 МАРТЪ 1941 г.

Броя 2 лева

СЪДЪРЖАНИЕ: Н. НЕДЕВЪ — За упадъка на бълг. драма; Стихотворения отъ СВ. ВИХРОВЪ и ЕМИЛЪ КРЪСТЕВЪ; В. ВОДЕНИЧАРСКИ — Цигани (репортажъ); АЛ. ГОЛЪМАНОВЪ — Фейлетонъ; Конкурсъ за най-хубавъ разказъ и стихотворение.

НОВЪ ЕТАПЪ ВЪ ЛИТЕРАТУРАТА

ВАС. АЛЕКСАНДРОВЪ

Въ литературата у насъ, въ зависимостъ отъ предметното съдържание и идейната насока, която е въ зависимостъ отъ първата, се развиватъ главно две основни направления. Тъ се базиратъ и изразяватъ миогледитъ на два обществени слоя, единиятъ отъ които е комплициранъ отъ неголъмо количество хора, но съ голъми материални възможности, а другиятъ, състоящъ се отъ безусловното болшинство на народа, но съ слаба или почти никаква материална мощъ.

Отъ материалната и икономическа сила на тия слоеве е обосновано и отношението имъ къмъ изкуството. За една частъ отъ онъзи хора на изкуството, принадлежащи къмъ първия общественъ слой, то е развлъчение, забава, а за друга частъ отъ сжщитъ — осъзнали общественото влияние на литературата и изобъщо на изкуствата — е сръдство за пропаганда, за отстояване и запазване на статуквото, на тѣхното господствуващо положение. Но, въ единия и въ другия случай, тѣхната литература се стреми да откъсне мнозинството отъ неговитъ непосредствени интереси. А за ония литературни работници, принадлежащи къмъ втория слой — безусловното болшинство на народа — то е оржие за борба и преустройство.

Насъ ни интересува едно положение въ творчеството на вторитъ и върху него ще се спремъ. То е начинътъ на изразяване и обрисване на дадени моменти и събития.

Доскоро сжществуваше, а и продължава да сжществува, макаръ и въ не такива размъри, въ онова течение въ литературата, което има връзки съ живота и се налага съ своята обществена стойностъ, една, така да се каже,

аномалия, крайностъ или едностранчивостъ за сегашнитъ условия за творчество. Тая аномалия е дошла отъ приемане за образци друга литература, създавана при други условия, безъ да се взима подъ внимание възможна и умѣстна ли е на наша мѣстна почва — и, ако е била и възможна и умѣстна въ недалечното минало, съ промѣна на условията не би ли следвало и тя да се промѣни,

Въ желанието си тия творци отъ интересуващото ни течение въ литературата да бждатъ повече обществено полезни, филтрираха живота и възсъздаваха само политическия или интересуващия ги моментъ отъ даденъ неговъ отрѣзъкъ, като изоставяха неговата цѣлостъ. По тоя начинъ създадоха така нареченото, „грубо тенденциозно“ (всѣко изкуство по начало е тенденциозно) изкуство, което въ дадения моментъ е имало права на сжществуване, а съ промѣната условията за животъ, може би, ще излѣзне пакъ на предна линия.

Тогавъ предметното съдържание на почти всички литературни произведения бѣше едно, обхващаше известна частъ отъ дейността и живота на една само обществена група хора. Героитъ се даваха по единъ, може да се каже стереотипенъ начинъ — подходътъ и развитието на действието бѣше механично.

Този начинъ и подходъ на работа, съ своята механичностъ, откъжстнатостъ отъ цѣлостния животъ и сектанство, въ известенъ смисълъ, бѣха осждени дори навремето, когато се практикуваха, а днесъ, при създаденитъ нови условия, сж неудобни, абсолютно неприложими. Ето защо се налага необходимостта при промѣна условията за животъ

(Следва на стр. 6)